

Ny Vandmiljøplan 3 – Ny chance til vandet og naturen.

En kommende vandmiljøplan skal indeholde konkrete målsætninger for mindredledning af kvælstof, fosfor og luftbåren ammoniak. Herunder også genoprettelse af natur i Danmark samt indførelse af et klogt svinestop i Danmark. Der findes en bred vifte af virkemidler til at nå sådanne målsætninger. Naturens tålegrænser skal overholdes. Vandmiljøet skal leve op til god økologisk tilstand som bl.a. vandrammedirektivet lægger op til.

Det betyder at målene for tilstanden af vandmiljøet i åer, søer, fjorde mm, drikkevandet og det marine miljø skal tage udgangspunkt i det for naturen nødvendige og fremadrettede og ikke i bekvemme politiske målsætninger.

Målsætninger og initiativer

1. Partiernes bud på konkrete målsætninger og initiativer er:

- 1) Reduktion af udledningen af kvælstof med 20 % inden 2010, ved anvendelse af generelle virkemidler. (Eksempelvis, Efterafgrøder, normnedsættelse, bedre udnyttelse af husdyrgødningen, afgifter, udtagninger etc.) 15 % ved hurtig indsats og 5 % inden 2010. Desuden vil landbrugets generelle strukturudvikling medføre et yderligere fald i kvælstofoverskuddet på 3 – 4 % .¹ Derefter arbejdes videre med regionale virkemidler der medfører at udvaskningerne lever op til Vandrammedirektivets målsætninger / naturens tålegrænser. De regionale virkemidler skal dog løbende kontrolleres centralt. Indsatsen for at opnå eksisterende kvalitetsmålsætninger skærpes og udarbejdelsen af vandplaner og naturplaner for de enkelte områder søges fremskyndet til 2007. Amterne/regionerne skal have de nødvendige redskaber således at vandrammedirektivet kan opfyldes..
- 2) Reduktion af fosforudledningen med 50% inden 2009 og en markant reduktion af fosforoverskuddet.
- 3) Bekæmpelse af de skadelige virkninger af ammoniakudledningerne ved indførelse af 300 m. bufferzoner for alle kvælstoffølsomme naturområder, i 2004 og 2005, jvf. Wilhjelm-udvalgets anbefalinger. I alle nye stalde installeres den nødvendige teknologi til begrænsning af ammoniak og lugtproblemer. Bekæmpelse af lugt og ammoniakfordampning skal ske sideløbende med forbedret dyrevelfærd.

---

¹ KD tager forbehold for hastigheden af initiativerne i punkt 1.

- 4) Der bør snarest gennemføres en overordnet planlægning af det danske land med henblik på at 30% af Danmarks areal i 2025 er udlagt til naturområder. I dag er dette tal mellem 10 og 15 %. Der etableres et langt større areal med våde enge. Endvidere vil omlægningen af EU's landbrugsstøtte føre til mere fokus på naturstøtte fremfor hektarstøtte.
- 5) Der indføres det kloge svinestop i Danmark indtil de regionale målplaner ift. vandrammedirektivet er færdige. Dette gælder i alle egne af landet hvor det gennemsnitlige antal DE er over 1,0 pr. ha. Dermed undgår man, at offentlige myndigheder i de næste år uddeler tilladelser til udvidelser, som man på et senere tidspunkt skal købe tilbage igen.
- 6) Økologisk landbrug styrkes, herunder forskningen i økologisk landbrug og landbrugsprodukter. Markedsstimulering gennem en markant styrkelse af offentlige indkøb af økologiske produkter.
- 7) Særlig indsats for kvægbønder, som via. køernes græsning bidrager til at vedligeholde naturen.

Vifte af virkemidler der skal i spil

2. Forskellige såvel generelle nationale som regionale virkemidler og tiltag:

Reduktion af nitratudvaskningen, fosforudledningen og fosforoverskuddet:

- Målrettede udtagninger af landbrugsarealer, eksempelvis marginaljorde, ådale etc. Både omkostningseffektivt og giver store naturmæssige gevinster.
- Kvoter, afgifter og generel regelstyring er alle mekanismer der kan komme i brug. Hver for sig kan de ikke umiddelbart stå alene, men rigtigt sammensat kan det medføre en effektiv styring, der tager udgangspunkt i såvel generelle regler som incitamenter. Generelle reguleringer er effektive, da de fleste områder har afstrømning til sårbare områder. Et afgiftsprovenue skal gå til naturgenopretning, forskning og omlægning til økologisk landbrug/kampagne for økologiske produkter.
- Genopretning af store vådområder, herunder vandløbsrestaurering. Vådområder fjerner 265 kg N pr ha. Vådområder også vigtige i forhold til grundvand og drænvand. Der er eksempelvis udpeget 120.000 ha. potentielle vådområder på landsplan.
- Brede bræmmer, mindst 10 meter, langs vandløb og søer. Medfører sidegevinster i forhold pesticidforureningen.
- Miljøgodkendelser af landbrug over 100 DE. Dette med de største først og en indfasningsperiode på 5 år.
- Kraftigere incitamentsstruktur til omlægning til økologisk landbrug. Økologien er meget virkningsfuld i forhold til kvælstofreduktion. Sidegevinst via et forbedret dyre- og planteliv.

Reduktion af ammoniakfordampning.

- Miljøgodkendelser af landbrug over 100 DE.(som ovenfor)
- Etablering af 300 m bufferzoner omkring kvælstoffølsom natur. Skærpede krav til lokalisering af stalde, gyllebeholdere etc.
- Brug af teknologi i staldene for at hindre afdampning.
- Forstærket tilsyn med overdækning af gødningslagre.

Økonomien

Økonomien spiller også en rolle i en kommende VMP 3. Mange af ovenstående initiativer kan gennemføres uden de store omkostninger, men det er værd at hæfte sig ved at reformen af EU's landbrugsstøtte, betyder at 10 % kan bruges til naturformål. Det vil betyde ca. 750 mio. til miljøformål årligt.

Naturens status

3. Status for de sårbare naturtyper, grundvandet, de åbne marine områder og vandmiljøet:

Naturen på jorden har det skidt.

Danmarks sårbare naturtyper såsom heder, højmoser, næringsfattige søer og overdrev lider. Tålegrænserne for kvælstoftilførsel er klart overskredet for disse naturtyper. Konsekvenserne er fatale for disse naturtyper, eksempelvis gror de til i kvælstofelskende planter, og de vil være væk i løbet af få år, hvis vi ikke gør noget. Der blev eksempelvis i 2002 tilført det danske landskab 79000 tons ammoniak fra luften.

Grundvandet, vores fælles drikkevand.

Vores fælles ressource grundvandet er mange steder stærkt forurenet af nitrat. Det medfører lukkede vandboringer og en indskrænkning af samfundets fælles og meget vigtige ressource, grundvandet.

Kystområderne og fjordene.

Vandkvaliteten i kystområderne og fjordene har det generelt rigtig skidt. Iltsvind er ved at blive en årlig tilbagevendende begivenhed. Udvaskningen af såvel kvælstof som fosfor bærer hovedansvaret for dette. Uanset hvor meget der argumenteres, så kan der ikke argumenteres for at årlige iltsvind er udtryk for naturens luner.

Det skal også samtidig understreges at kvælstofudvaskningen er hovedansvarlig for den dårlige tilstand i fjordene og de nære kystområder.

Søer og vandløb.

2/3 af søerne og halvdelen af vandløbene lever ikke op til målsætningerne. For søernes vedkommende er det primært på baggrund af tilførsel af alt for meget fosfor. For vandløbenes vedkommende er det både fosfor, men også en hårdhændet ”vedligeholdelse” der mere gør vandløbene til afvandingskanaler for de omkringliggende jorde, end til den integrerede del af naturen som vandløbene bør være.

Afslutning:

Ovenstående er ikke en fuldstændig Vandmiljøplan 3, men er partiernes kvalificerede bud på både målsætninger og initiativer.

Naturen har talt.

De sårbare områder er truet. Grund- og overfladevandet er truet. Omfattende Iltsvind er næsten en årlig tilbagevendende begivenhed. Det er advarselssignaler, som partierne ikke kan sidde overhørige. Der er to muligheder. Handling eller laden stå til. Vi vælger handlingen, da vi som nutidens partier har ansvaret overfor fremtidens natur og fremtidens generationer. At gøre ingenting og blot lade VMP 2 køre videre uden fornyede initiativer og målsætninger, ville være en unndlæssynd af værste karakter.

Derfor dette udspil.